N°. 83. 1849.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 18 OCTOBER.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, brengen bij deze, ter voldoening aan het daartoe ontvangen besluit van Z. Exc. den Heer Staatsraad, Gouverneur dezer provincie, van den 11 October 1849, A N°. 16 (*Provinciaal blad n°.* 88), ter kennis der ingezetenen, de navolgende door Z. Exc. den Heer Minister van Finantiën, bij resolutie van den 6 October jl., gearresteerde en dagelijks tot en met den 30 dezer in de *Nederlandsche Staats-courant* te plaatsen bekendmaking, betreffende de inwisseling der stukken van drie-, een- en een halve gulden, geslagen naar de wet van 28 September 1816:

«De Minister van Finantiën, als daartoe gemagtigd bij Koninklijk besluit van den 5den October 1849 (*Staatsblad* n°. 51), in uitvoering der wet van den 17den September 1849 (*Staatsblad n°.* 45), brengt mits deze ter algemeene kennis:

«1°. dat van *Maandag den 22sten tot en met Zaturdag den 27sten October aanstaande*, alsmede op *Maandag en Dingsdag den 29sten en 30sten dier maand*, bij de Nederlandsche Bank en bij de Betaalmeesters in de Arrondissementen, met uitzondering van dien te *Amsterdam*, op de gewone kantoor-uren ter inwisseling kunnen worden aangeboden:

«de stukken van *drie-*, *een-* en *een-halve-gulden*, naar de wet van den 28sten September 1816 (*Staatsblad n°.* 50) geslagen, te weten:

«alle de *drieguldens*, *guldens* en *halve guldens* welke de beeldtenis van Koning *Willem I* voeren, met uitzondering der guldens van 1840;

«2°. dat tot de inwisseling van de voorzeide muntstukken zullen gebruikt worden nieuwe zilveren munten, en tot bijpassing de nog oningewisseld blijvende stukken van 25, 10 en 5 cents;

«3°. dat de ontvangers der belastingen de inwisseling zullen bevorderen door overneming tot en met den 30sten October aanstaande, van de voorgemelde buiten koers gestelde specien;

«4°. dat de stukken van *drie-*, *een-* en *een-halve-gulden*, onder primo hierboven vermeld, met den 28sten October aanstaande buiten omloop worden gesteld, en dien ten gevolge niet meer in betalingen voor de schatkist zullen aangenomen worden, [illegible] worden aangenomen.

«'s Gravenhage, den 6den October 1849.

«*De Minister voornoemd*,
VAN BOSSE."

Met uitnoodiging om van den daarbij bepaalden termijn, tot inwisseling dier buiten koers gesteld wordende specie gebruik te maken.

En zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, waar zulks te doen gebruikelijk is.

BREDA, den 16. October 1849.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den October.

De heer *Thiers* heeft in de zitting der wetgevende vergadering van den 13den dezer namens de commissie rapport uitgebragt omtrent de wetten waarbij credieten voor de Romeinsche expeditie worden aangevraagd. Dat rapport strekt in de eerste plaats om het toestaan dier credieten aan te bevelen, en voorts ter verdediging van de Fransche tusschenkomst in de Romeinsche aangelegenheden en ten betooge, dat de concessien, door den Paus bij zijn *motu proprio* gedaan, voldoen aan hetgeen men redelijkerwijze verwachten mogt, zoo in de gegeven omstandigheden, als tegenover eene bevolking van welke het althans nog twijfelachtig mag worden geacht of zij wel rijp is voor het bezit van echt constitutionnele instellingen. De voorlezing van dit rapport is herhaaldelijk afgebroken zoo door betuigingen van bijval van de regter, als door hevige uitbarstingen van het ongenoegen der linker zijde, welke reeds eenen voorsmaak gegeven hebben van de onstuimige tooneelen, waartoe de beraadslagingen over dit onderwerp aanleiding zullen geven.

Aller aandacht is voorts op het rapport van den heer *Thiers* gevestigd. Men wijst er allerwege op, dat daarbij nopens den brief van den Voorzitter het volstrektste stilzwijgen wordt bewaard. Naar men wil, moet de Voorzitter daaromtrent alles behalve tevreden zijn, en ziet men daaruit moeijelijkheden te gemoet. Opmerkelijk is deswege de taal van het Dagblad *Dix Décembre*, een Napoleontisch blad. Is de taal, welke dat blad voert, werkelijk de weêrklank der ware gevoelens van den Voorzitter, dan zijn nog gewigtige gebeurtenissen voor Frankrijk, ja welligt voor Europa bewaard. «Daar (zegt het blad), waar een gewezen Koning, een toonbeeld van scherpzinnigheid en verstand, zijne Kroon heeft verbrijzeld gezien, daar zal *Lodewijk Napoleon* de waardigheid van zijn gezag niet in de waagschaal stellen. In één woord, het is niet meer op het bedriegelijk gebied der parlementaire meerderheden, dat hij den strijd tegen de openbare meening denkt te voeren, ten einde de nationale kracht en de hooge vlugt des lands aan een misdadig egoïsmus op te offeren. *Lodewijk Napoleon* bewaart in het hart de herinneringen aan de groote zaken, welke zijn geslacht beroemd gemaakt hebben, en geheel Frankrijk schijnt hem niet groot genoeg toe, om de genegenheid te bevatten, welke hij aan hetzelve zal wijden."

— De kapitein der artillerie, *Maubé*, een der afwezig zijnde beschuldigden in de zaak van den 13den Junij, heeft zich gisteren avond gevangen gesteld.

Dat monster-proces, dat in den aanvang zoo veel gerucht maakte en waarvan de socialisten zich zoo veel heils voor hunne zaak voorspelden, gaat ongemerkt zijn' gewonen gang, zonder dat men zich in deze hoofdstad daaraan in het minst schijnt te storen. Het eerste bedrijf van dit geregtelijk drama is reeds afgeloopen. *Huber* is tot deportatie veroordeeld geworden.

Gisteren is het regtsgeding te Versailles voortgezet en zijn de regters begonnen met het onderzoek naar het voorgevallene op den 13 Junij jl. De beklaagden waren ten getale van 30 ter teregtzitting aanwezig. Onder de verdedigers heeft men de heeren *Crémieux*, *Buvignies*, *Madier de Montjau*, *Baune*, *Laissac* en andere warme republikeinsche advocaten opgemerkt. De beklaagde afgevaardigde *Gambon* heeft, namens zijne medebeklaagden, geprotesteerd tegen de zamenstelling van het geregtshof, aan 't welk de behandeling der zaak is opgedragen. Hij heeft beweerd, dat de Constitutie geschonden en het bewind niet geregtigd is, te doen veroordeelen door eene jury, die niet door het algemeen stemregt is aangewezen. De heer *Madier de Montjau* heeft dit gevoelen nader toegelicht en verklaard, dat vermits de departementale raden sedert de invoering der Constitutie niet op nieuw zijn geconstitueerd, deze ligchamen niet bevoegd moeten worden geacht, om zich met de regtspraak in te laten. De advocaat *Michel* (van Bourges) heeft almede dit gevoelen ondersteund, 't welk nadrukkelijk is bestreden door den procureur-generaal *Baroche*, die in het breede heeft betoogd, dat het geregtshof, zoo als het thans is zamengesteld, genoegzame waarborgen voor eene onpartijdige regtsbedeeling oplevert.

Het hof heeft zich wel degelijk bevoegd verklaard. [illegible] gevorderden [illegible] afgelegd en op eene gepaste wijs door den voorzitter *Bérenger* zijn toegesproken.

Een talrijk publiek, waaronder vele vrouwen, schijnbaar uit den beschaafden stand, woonde deze teregtzitting bij. De politie schijnt nog al moeite te hebben gehad, om de orde te bewaren.

— In bijzondere berigten uit Parijs wordt beweerd dat de regering depêches ontvangen zou hebben, van den heer *de Corcelles* en de generaal *Rostolan*, waarbij dezen beiden verklaarden hun ontslag te moeten vragen, indien de regering volhardde bij de laatstelijk aan hen gezonden instructiën, strekkende om bij den Paus op het toestaan van meerdere concessiën aan te dringen, dan in het bekende *motu proprio* vervat waren, onder bijvoeging dat men, naar de kennis die zij van de plaatselijke omstandigheden hadden, door het afwijken van het *motu proprio* alles op het spel zoude zetten.

Van den 15den.

De Wetgevende Vergadering heeft heden beraadslaagd over het ontwerp om aan de hertogin *van Orleans*, onder den titel van douarière voor het jaar 1849, eene som van 300,000 fr. uit te keeren. De discussie zal morgen voortgezet worden. — De generaal *Gourgaud* diende eene petitie in van een 500tal burgers om het standbeeld van den hertog *van Orleans* op het plein van de Louvre te herstellen.

— De ontevredenheid van den President der Republiek op den heer *Thiers*, wegens diens rapport nopens de Romeinsche zaken bevestigt zich. De *dix Décembre* beschuldigt den heer *Thiers*, van in zijn rapport eene oorlogsverklaring aan de revolutie te hebben gedaan. Volgens *l'Estafette* zou de President der Republiek eene nota hebben gesteld, waarin de staatkunde door den heer *Thiers* in zijn rapport voorgestaan, afgekeurd werd. Deze nota zou aan den *Moniteur* zijn toegezonden en daarin onder een anderen vorm, morgen of overmorgen, worden opgenomen. Indien de President bij deze gezindheden volhardt, voorziet men eene onmiddellijke scheuring van de meerderheid in de Wetgevende Vergadering. Het vijftigtal aanhangers van *Lodewijk Napoleon* zal tot bondgenooten hebben een hondertal leden die tot elken prijs de orde willen behouden, en deze vereenigd met de 80 leden der Thierspartij kunnen eene sterkte van 230 à 250 leden uitmaken; de bergpartij blijft 125 à 130 leden sterk, en de legitimisten met de katholijken, versterkt door de aanhangers van den heer *Thiers* kunnen dan een getal van 375 leden uitmaken, die voor het oogenblik zamenstemmen.

— De indirecte belastingen hebben in de eerste negen maanden van dit jaar bedragen 509,456,000 fr.; in 1848: 496,412,000; in 1847: 598,774,000 fr.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 55,65; 5 pCt. 87,60; Nap. renten 87,50; Rom. L. 80½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den October.

Frankfurter dagbladen geven het volgende op als den inhoud der tusschen Oostenrijk en Pruissen gesloten overeenkomst betrekkelijk het voorloopig centraal bestuur voor Duitschland:

Art. 1. De Duitsche bondsregeringen komen, met overleg van den Rijksstedehouder, overeen omtrent eene voorloopige regeling, volgens welke Oos-

tenrijk en Pruissen de uitoefening van het centrale gezag voor het Duitsche bondgenootschap, in naam van de gezamenlijke bondsregeringen, tot den 1sten Mei 1850 op zich nemen, voor zooverre dezelve niet vroeger op een definitief bestuur kan overgaan.

Art. 2. Het doel van het interim is het behoud van het Duitsche verbond als eene op grond van het volkenregt bestaande vereeniging der Duitsche vorsten en vrije steden tot bewaring der onafhankelijkheid en onschendbaarheid van hunne in den bond begrepen Staten, en tot bescherming der innen uitwendige vrijheid van Duitschland.

Art. 3. Gedurende het interim blijft het aan de afzonderlijke Staten overgelaten om zich nopens de aangelegenheid der Duitsche constitutie met elkander te verstaan. Hetzelfde geldt ten aanzien der bij art. 6 der bondsacte aan de volle bondsvergadering voorbehouden aangelegenheden.

Art. 4. Bijaldien het vraagstuk wegens de Duitsche staatsregeling bij den afloop van het interim nog niet beslist mogt wezen, dan zullen de Duitsche regeringen zich omtrent het langer van kracht blijven der tegenwoordige overeenkomst met elkander verstaan.

Art. 5. De tot dusverre door het voorloopig centraal bestuur bezorgde aangelegenheden zullen, voor zoo ver zij naar luid der bondgenootschappelijke wetgeving tot de bevoegdheid van den engeren raad der bondsvergadering behoorden, gedurende het interim aan eene bonds-commissie opgedragen worden, waarin Oostenrijk en Pruissen ieder twee leden benoemen en welke haren zetel te Frankfurt zal hebben. De overige regeringen kunnen zich, hetzij afzonderlijk, hetzij gemeenschappelijk, door gevolmagtigden bij de bonds-commissie laten vertegenwoordigen.

Art. 6. De bonds-commissie bestuurt de zaken zelfstandig, onder verantwoordelijkheid jegens hare lastgevers; zij neemt hare besluiten na gemeenschappelijke beraadslaging. Ingeval zij het niet eens vermag te worden, heeft de beslissing plaats door overeenkomst tusschen de regeringen van Oostenrijk en Pruisen, welke des noodig, de zaak aan de uitspraak van scheidsregters zullen onderwerpen. Die uitspraak wordt door drie Duitsche bonds-regeringen gedaan. Wanneer dit geval plaats heeft, wordt telkens een der scheidsregters door Oostenrijk, en de andere door Pruissen gekozen. De beide aldus aangewezen regeringen vereenigen zich omtrent de keus van den derden scheidsregter.

De leden der bonds-commissie verdeelen onderling de haar toegewezen zaken, die zij, overeenkomstig de bestaande bonds-wetgeving hetzij zelven bezorgen, hetzij de bezorging daarvan door anderen leiden en besturen.

Art. 7. Zoodra de regeringen van hare toestemming tot de tegenwoordige overeenkomst hebben doen blijken, zal de Rijks-stedehouder van zijne waardigheid afstand doen en de hem opgedragen regten en verpligtingen in de handen van HH. MM. den Keizer van Oostenrijk en den Koning van Pruissen nederleggen.

— Men houdt zich te Weenen vrij algemeen verzekerd dat het Turksche vraagstuk op eene vreedzame wijze vereffend zal worden. Het gerucht dat de Oostenrijksche vloot te Trieste werd uitgerust, om naar de Dardanellen te stevenen, is uit eene dwaling ontstaan. Slechts eene korvet heeft bevel ontvangen om naar den Archipel te zeilen, ten einde de Oostenrijksche handelsvaartuigen tegen Grieksche zeeroovers te beschermen.

Te Weenen reisde den 9den een Engelsch courier door, als overbrenger van depêches van lord *Palmerston* aan de Porte, welke zouden inhouden dat de Engelsche Regering aan de zaak wegens de Hongaarsche vlugtelingen een einde wil maken, door hen in hare bescherming te nemen en te Konstantinopel te doen inschepen.

— Het ter dood brengen van graaf *Lodewijk Batthiany*, wegens hoog verraad, gepleegd tijdens hij eerste minister in Hongarije was, heeft te Weenen en overal in de Oostenrijksche Staten een zeer pijnlijken indruk gemaakt, zoodat men in genoemde hoofdstad zelfs nieuwe troebelen duchtte. Toen de tijding te Presburg, de geboortestad des veroordeelden aankwam, vormden zich overal groepen van menschen, zoodat de autoriteiten verpligt waren door plakkaten den staat van beleg te herinneren. *Haynau* is te Pesth zeer gevreesd wegens zijne gestrenge besluiten, en antwoordt, als iemand het waagt hem deswege aanmerkingen te maken: « Men noemt mij een bloedhond, een tijger, een hijëna, maar ik stel mij voor alles wat ik doe verantwoordelijk." Ook in Arad heeft hij andere deelnemers aan den opstand ter dood doen brengen, na hunne vrijpassen te hebben ingetrokken. Sommigen willen weten dat zelfs *Görgey* nog niet veilig tegen geregtelijke vervolging is.

Ongeveer tweehonderd officieren der bezetting van Komorn, en daaronder *Klapka* en graaf *Otto Zichy*, hebben van het regt gebruik gemaakt om buitenlandsche paspoorten te vragen. Sommigen zouden naar Noord-Amerika, de meesten naar Frankrijk reizen, om zich daar voor de dienst in Algerie te doen inschrijven.

Het schijnt zich te bevestigen dat *Bem* de Muhamedaansche godsdienst omhelsd heeft en in Turksche krijgsdienst is overgegaan. In hoe ver ook andere der voornaamste Hongaarsche uitgewekenen tot dit besluit gekomen zijn is nog onzeker. *Bem* zou zijnen naam in dien van *Murat*-bey hebben veranderd.

— Volgens berigten uit Weenen van den 11den dezer, vleide men zich aldaar meer en meer met de hoop op eene minnelijke schikking van het geschil met de Porte. Men wilde weten dat laatstgenoemde als middelweg tusschen de bewilliging en de weigering van de gevorderde uitlevering der Hongaarsche vlugtelingen, voorgesteld had om die uitgewekenen, voor zooverre zij niet tot het Islamismus waren overgegaan, naar het eiland Kandia over te brengen en hen aldaar onder gestreng toezigt der Turksche overheden te doen verblijven, en dat de Oostenrijksche regering niet ongenegen zou wezen om dit voorstel aan te nemen.

Ook te Weenen, even als in Pesth en in geheel Hongarije, heeft de tijding van het voltrekken van het doodvonnis aan graaf *Bathyany*, een zeer ongunstigen indruk gemaakt, en niettegenstaande de gestrenge censuur, waaronder de Weener bladen staan, geven zij hunne afkeuring daarvan onverholen te kennen.

— De generaal *Radetzky* wordt tegen den 10den dezer in Milaan teruggewacht. Men zegt, dat hij, kort na zijne terugkomst, ene nieuwe wet op gemeentelijk en gewestelijk bestuur zal invoeren, welke vrijzinnige instellingen bevat.

— De Russische troepen hebben *Schamil's* hoofdstad, Ahulga, veroverd. *Schamil* zelf is het ontkomen, maar eene zijner vrouwen en zijn oudste zoon kwamen om het leven, terwijl zijn derde zoon in handen der Russen viel. Van beide zijden zijn velen gedood of gewond.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den October.

— Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 8sten dezer, n°. 50, goedgevonden:

1°. aan den kapitein-kwartiermeester *M. Duijkers*, van het 8ste regiment infanterie, het tractement van non-activiteit toe te kennen, in afwachting dat nader over hem zal worden beschikt;

2°. te benoemen: bij het 8ste regiment infanterie, tot kapitein-kwartiermeester den 1sten luitenant-kwartiermeester *E. Kreijger*, van het 2de regiment infanterie; bij het 6de regiment infanterie, tot 1sten luitenant-kwartiermeester den 2den luitenant-kwartiermeester *J. van Graaf-Eiland*, van het regiment; bij het 2de regiment infanterie, tot 2den luitenant-kwartiermeester den sergeant-titulair *M. A. J. B. van Oijen*, van het 4de regiment infanterie; tot ordonnans-officieren bij Hoogstdenzelve voor eenen onbepaalden tijd: den 1sten luitenant *A. E. Mansfeldt*, van het regiment grenadiers en jagers; den 2den luitenant jonkheer *C. H. F. Du Monceau*, van het 5de regiment infanterie; den 1sten luitenant *E. H. E.* graaf *van Bylandt*, van het 1ste regiment lansiers, bij continuatie; den 1sten luitenant *E. O. K. van Ingen*, van het 1ste regiment vesting-artillerie; en den 2den luitenant *F. F. Steenberghe*, van het regiment rijdende artillerie.

— Bij 's Konings besluit van den 13den October 1849, n°. 68, is de luitenant-kolonel bij het leger in Oost-Indie, *L. van Swieten*, op voordragt van den Minister van Kolonien, buitengewoon bevorderd tot *kolonel*. Daardoor heeft Zijne Majesteit aan dien hoofd-officier, laatstelijk kommandant der troepen, uitgemaakt hebbende de derde Balische expeditie, een blijk willen geven van Hoogstdeszelfs tevredenheid over den moed, het beleid en de volharding, door denzelve, zoowel bij die gelegenheid, als vroeger, aan den dag gelegd, en zulks in afwachting van de voorstellen welke van den Gouverneur-Generaal over Nederlandsch Indie worden te gemoet gezien tot belooning van hen, die zich insgelijks bij de gemelde expeditie hebben onderscheiden.

— Men wil weten, dat de generaal *Volkhemer* zou gepensioneerd worden, en dat, onder meerdere benoemingen, de kolonels *Verhorst* en *Goethz* tot generaal-majoors, de luitenant-kolonels *Menningh*, *Duyker* en *de Hazebomme* tot kolonels, de majoor *Noot* tot luitenant-kolonel, en de kapitein *van den Oosterkamp* tot majoor zouden bevorderd worden.

— Door Z. M. is benoemd tot kommandeur der orde van de Eikenkroon de kolonel *van Toll*, die bij de nieuwe organisatie der kavallerie van het kommando van het 3de regiment dragonders tot dat van het 2de regiment overgaat. Men verneemt, dat de kolonel met de versierselen der orde een zeer vereerenden brief ontving van den minister van oorlog, vermeldende 's Konings bijzondere tevredenheid over de diensten van den kolonel en over den toestand van het regiment, hetwelk hij verlaat.

— De Hollandsche Couranten vermelden het volgende nopens de ministeriële combinatie:

« Men verzekert dat de derde ministeriële combinatie sedert bijkans vier weken, die Vrijdag jl. op het punt stond van zich te verwezenlijken, wederom haar beslag niet heeft erlangd, ten gevolge der weigering van den heer *Gericke* en andere heeren om in het kabinet te treden. Na die weigering moet er eene zeer levendige briefwisseling hebben plaats gehad tusschen de heeren *Nedermeijer van Rosenthal* en *Boreel van Hogelanden*, doch ook deze laatste heer moet geweigerd hebben de portefeuille van buitenlandsche zaken te aanvaarden."

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* zegt heden het volgende:

« De verwachting welke men een en andermaal had mogen opvatten nopens het slagen van den hoogleeraar *Thorbecke*, in de zamenstelling van een ministerie, heeft zich nog niet verwezenlijkt. Het schijnt alzoo dat die heer noch in, noch buiten de kamer de elementen voor een met hem eenstemmig denkend ministerie heeft kunnen zamentrekken. De heer *Nedermeyer van Rosenthal* is naar Arnhem teruggekeerd. Ook de legatieraad *Gericke* heeft zich weder naar Parijs begeven. Zijn wij wel onderrigt, dan heeft ook de heer *Boreel van Hoogelanden* voor de portefeuille van buitenlandsche zaken bedankt, welke hem was aangeboden na de weigering van den heer *Gericke*. Op dit oogenblik is de oplossing van het vraagstuk derhalve weder zeer onbepaald.

De *Nederlander* meldde gisteren dat de heer *van Bosse* ll. Zaturdag naar Deventer vertrokken was, om den heer *Duymaer van Twist* te spreken.

— De minister van justitie, *Wichers*, is van zijn tweemaandsch verlof in de residentie teruggekeerd, doch heeft zijne functiën nog niet hervat.

— Men schrijft uit Arnhem, dat den 15den aldaar zijn aangekomen, Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden, komende van Luxemburg en H. K. H. Prinses *Sophia*, gemalin van den Erf-Groothertog van *Saksen Weimar*. In het hotel *Bellevue* werden de vorstelijke personen door Hunne moeder, de Koningin-Weduwe opgewacht. De Prinses is met de Koningin-Weduwe naar Biljoen vertrokken en Prins *Hendrik* naar de residentie voortgereisd.

— Luidens den 9den dezer te Zwolle ontvangen brieven, is de stoomboot *Willem I* den 23sten Augustus jl. van Malaga vertrokken, en in den avond van den 28sten te Parlermo op Sicilie aangekomen. H. K. H. Mevrouw de Prinres *Marianne* heeft den volgenden dag, met Hoogstdezelver gevolg, in het aan de baai van Palermo gelegen hotel *Trinacria* haren intrek genomen en verscheidene dagen te Palermo en in de omstreken dier merkwaardige stad vertoefd. Het voornemen van H. K H. was, alvorens de reis naar het Heilige Land voort te zetten, nog eenigen tijd op Sicilie [illegible] het schoone eiland te doorreizen, en, onder anderen, de steden Messina, Catania en Syracuse te bezoeken. H. K. H., Hoogstderzelver gevolg en equipage van het stoomschip, genieten bij voortduring den besten welstand.

— Bij besluit van den 8sten, n°. 41, is aan den staatsraad in buitengewonen dienst *H. Ewijk*, als gewezen raad-adviseur van het departement van binnenlandsche zaken, verleend een pensioen ten laste van den Staat, ten bedrage van *ƒ* 3333 's jaars, op grond van de artt. 3, litt. *a*, 13 en 17 der wet op de burgerlijke pensioenen van den 9 Mei 1846 (*Staatsblad* n°. 24).

— Bij Koninklijk besluit van den 13den October 1849, n°. 64, is de afzonderlijke ontvangst der directe belastingen te Vlaardingen gesupprimeerd en gevoegd bij het kantoor der in- en uitgaande regten en accijnsen aldaar, onder voortdurend beheer van den ontvanger jhr. *J. L. van Panhuijs*.

— De Minister van Finantiën heeft bekend gemaakt, dat tot en met den 30sten September 1849 is uitgegeven een kapitaal van *ƒ* 6,995,800 aan schatkistbilletten, daargesteld krachtens de wetten van 27 December 1840 en 30 October 1848 (*Staatsblad* n°. 79 en 75).

— Op den 7den dezer overleed te Leeuwarden de heer *R. van Harderwijk*, veeschilder aldaar. Als elève van den veeschilder *Joh. van Ravenswaai*, had hij met voordeel van diens lessen gebruik gemaakt.

— In den nacht van den 12 op den 13 heeft te 's Hertogenbosch een afschuwelijke moord plaats gehad. Een paar dagen geleden had in eene herberg aldaar zijnen intrek genomen zekere vreemdeling, die sedert eenige maanden verkeer had gehad met een meisje, hetwelk nu ook met hare ouders, broeder en zusters in dezelfde herberg verblijf hield. Zij had met den vreemdeling gesproken en hare ouders verzetteden zich tegen elk verder verkeer. Dit had aanleiding gegeven tot hooge woorden, tot bedreigingen en veel bitterheid. In den avond van den 12 begaf zich een ieder te bed. Het meisje lag met hare zuster te slapen voor het bed harer ouders; haar gewezen minnaar had zijn leger in een naastbijgelegen vertrek waar de herbergier sliep. Toen alles stil was en geen licht meer brandde, omstreeks half elf ure, begaf hij zich bij het meisje en bragt haar aan de keel eene diepe wond toe met zijn zakmes, met dat gevolg, dat zij eenige oogenblikken daarna is overleden. De policie is terstond toegesneld en heeft den dader in bewaring genomen. De officier van justitie en de regter-commissaris waren al spoedig op de plaats en er is onmiddellijk overgegaan tot het verhoor van den aangehoudene, die zijne schuld bekend heeft. Alles scheen aan te duiden, dat de gruweldaad met voorbedachten rade heeft plaats gehad.

— Woensdag jl. had onder de gemeente Oosterland een droevig ongeluk plaats. De korenmolenaar *W. Dykema*, wonende te Ouwerkerk, in eerstgenoemde gemeente op de jagt zijnde, en zich in het kreupelhout bevindende, moest eene grep doorgaan, waardoor hij zijn geweer achterwaarts hield. Ongelukkiglijk ving een takje of struik den op rust staanden haan van het geweer, zoodat die overging en het schot ontlastte, met dat jammerlijk gevolg, dat het den arm des jagers trof en dermate verbrijzelde, dat die op den avond van dien dag is afgezet en de lijder zich in zorgelijke omstandigheden bevindt.

— Uit Rotterdam schrijft men van den 15den dezer:

»In den afgeloopen nacht, omstreeks drie ure, werd alhier brand ontdekt in de bergplaats en het kantoor van de heeren *van Bommel en Impens*, handelaars in kerk-ornamenten, aan de noordzijde van den Houttuin en achteruitkomende aan den Steiger. Toen men den brand ontwaarde, nam die plotseling zoo sterk toe, dat de bewoners van het bovenhuis, de heer *J. de Leeuw* en zijne zuster, alleen op lijfsbehoud bedacht konden zijn, en, zonder iets te kunnen redden, de wijk moesten nemen. Reeds spoedig waren verscheiden spuiten op de plaats des gevaars aanwezig en stuitten weldra den verderen voortgang der vlammen. Het pand, waarin de brand is ontstaan, is echter geheel uitgebrand, en de belendende huizen, inzonderheid dat, bewoond door den kunstdraaijer, den heer *J. A. Dijksman*, hebben veel geleden.

»Treurig is het bovendien te moeten vermelden, dat een der wakkere pijpgasten bij dit ongeval het leven heeft verloren. Toen men den brand reeds bijna meester was en met eene spuit de vlammen nog meer wilde onderen, stortte *Arie van Smaalen*, pijpgast bij de brandspuit n°. 8, timmermansknecht van beroep, bij het ophalen der slang; door het wegvallen van den hoeksteen van den hals van den gevel, uit de goot van een der aangrenzende huizen naar beneden en gaf onmiddellijk den geest. De ongelukkige laat eene weduwe en vijf kinderen na."

— Men meldt uit Capelle op d'IJssel, dat den 13den dezer, des morgens ten half tien ure, aan het Ponteveer binnen die gemeente brand is ontstaan, onmiddellijk op of nabij den hooizolder der aldaar staande grutterij en annexe woonhuizen, welk een en ander, daar de felle wind de vlammen aanwakkerde, spoedig was afgebrand.

— Bij onderscheidene vonnissen der Arrondissements-Regtbank te Breda zijn veroordeeld:

Joseph Verswijveren, wonende te Lepelstraat onder Halsteren, wegens mishandeling en het opzettelijk toebrengen van slagen aan eens anders roerende goederen, tot gevangenzetting voor den tijd van acht dagen en in twee geldboetens, de eene groot *f* 8 ten behoeve van den Staat, de andere groot *f* 7,50 ten behoeve der gemeente Halsteren.

Pieter Schellekens, wonende te Gilze, ter zake van verwonding, tot gevangenzetting voor den tijd van zes maanden en eene geldboete groot *f* 8 ten behoeve van den Staat.

Frans Buysen, wonende te Kruisland onder Steenbergen, wegens het toebrengen van eenen slag, in eene geldboete van *f* 3 ten behoeve van den Staat.

Henricus Lousberg, wonende te 's Princenhage, wegens mishandeling, tot gevangenzetting voor den tijd van eene maand.

Johannes Broeren, ter zake van diefstal, tot gevangenzetting voor den tijd van eene maand; en

Antonie van Poppel, wonende te 's Princenhage, wegens mishandeling, in eene geldboete van *f* 8 ten behoeve van den Staat.

De *Staats-Courant* behelst het verslag van de Commissie, bij Koninklijk besluit van den 19den Mei jl., n°. 207, benoemd tot het afnemen van het examen, voorgeschreven bij Koninklijk besluit van den 23sten Mei 1845, aan Zijne Excellentie den heer Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden den 8sten October 1849.

Het examen nam op den 1sten Augustus een aanvang en werd gedurende den loop dier maand in vijf wekelijksche zittingen voortgezet. Men begon des morgens ten acht ure, nam omstreeks den middag eenige oogenblikken rust, en had meestal ten vier ure het onderzoek ten einde gebragt.

Twee honderd zeven en vijftig jonge lieden hadden zich schriftelijk bij den voorzitter tot het examen aangemeld. Slechts een drietal is, door ziekte verhinderd, en na voorafgaande kennisgeving, achtergebleven. Van de opgekomenen, onder welke er zich *zes en veertig* bevonden die bij eene vroegere gelegenheid afgewezen waren, zijn er *twee honderd een* tot de academische lessen toegelaten, *drie en vijftig* afgewezen. De verhouding was alzoo op nieuw iets gunstiger dan bij het laatst voorgaande staats-examen. Met betrekking tot dezulken, die thans voor de tweede, of zelfs voor de derde maal afgewezen werden, kwam het der Commissie voor, dat het hun in den regel minder aan ijver en goeden wil, dan aan natuurlijke begaafdheden en geschiktheid voor de studie ontbrak, terwijl daarentegen velen van hen, die vroeger afgewezen en thans toegelaten werden, blijken gaven van uitstekende vorderingen gemaakt te hebben in alle vakken, waarin zij geëxamineerd werden. Aangenaam was het der Commissie, uit den mond van sommigen hunner de openhartige bekentenis te mogen hooren, dat, volgens hunne overtuiging, de vroegere afwijzing een hoogst weldadigen invloed op hunne studiën en betere vorming voor de hoogeschool had uitgeoefend. Niet minder strekte het der Commissie tot genoegen, na den afloop van het onderzoek meermalen van de ouders of betrekkingen der jonge lieden de mondelinge of schriftelijke verzekering te mogen ontvangen, dat zij en de inrigting van het examen, en vooral den voorkomenden en bemoedigenden toon jegens de examinandi gebezigd, met de meeste belangstelling en voldoening hadden gadegeslagen. Te dien aanzien moet de Commissie hier nog opmerken, dat het examen meestal begon met het maken van eenig opstel, daar een dusdanige schriftelijke arbeid meer dan mondelinge ondervraging geschikt was, om den jongen lieden in de eerste oogenblikken eene gewenschte kalmte en bedaardheid bij te zetten. Om diezelfde reden ook werd het onderzoek in de verschillende vakken, vooral in de mathematische, aangevangen met het opgeven van zeer gemakkelijke vragen; en ging men niet dan trapswijze tot het meer moeijelijke over.

Na deze algemeene opmerkingen betrekkelijk het gehouden examen, gaat de Commissie thans over tot de afzonderlijke rubrieken, in de tabellen vermeld, en wel in de eerste plaats tot de

I. *Wiskunde.* Wanneer de Commissie den uitslag van het examen in de mathematische vakken vergelijkt met hetgeen in de verslagen van de voorgaande jaren in dit opzigt als slotsom staat aangeteekend, dan strekt het der Commissie tot genoegen te kunnen verklaren, dat zij onmiskenbare blijken van vooruitgang in de rigtige beoefening van de wiskunde heeft bespeurd.

II. *Latijn.* Het examen in deze taal werd, even als verleden jaar, dikwerf aangevangen met die schrijvers, welke door den examinandus als door hem behandeld waren opgegeven.

Na den afloop van dergelijke proeven uit vroeger bewerkte plaatsen ging men over tot het *ad aperturam* behandelen van gemakkelijke stukken uit Ovidius, of Livius, of Tibullus, of Sallustius, of Cicero of anderen, en tot vertaling in het Latijn.

De uitkomsten van dit onderzoek zijn hoofdzakelijk deze. Men merkte met genoegen op, dat er in eene meer gezette en herhaalde behandeling der etymologie vooruitgang had plaats gehad, — dat verreweg de meesten vrij vlug *ad aperturam* konden scanderen, eene vrij goede kennis hadden van de prosodie; en dat men over het algemeen de overtuiging koesterde, dat, zoo als van zelf spreekt, eene grondige behandeling der classici steunen moet op naauwkeurige kennis der taalgronden, welke niet alleen in het begin moeten worden aangeleerd, maar ook door telkens herhaalde en opzettelijke behandeling moeten worden bewaard en behouden.

III. *Grieksch.* Met betrekking tot de Grieksche taal en letterkunde, is het ook bij dit examen wederom gebleken, dat hare beoefening nog zeer veel te wenschen overlaat. Sommigen der geëxamineerden gaven wel is waar blijken van uitmuntend onderwijs daarin genoten te hebben; zij waren goed op de hoogte om een schrijver of dichter te lezen en te verstaan, terwijl hun oordeel en smaak voor het schoon der Grieken behoorlijk ontwikkeld was. Doch hun getal was gering in vergelijking met de overigen, die op een veel lager trap van bekwaamheid stonden. Ook dit examen toch heeft, ten opzigte van verreweg de groote meerderheid der geëxamineerden, de sprekendste bewijzen opgeleverd, dat, hoeveel Grieksche schrijvers zij ook mogten gelezen hebben, de kennis echter van het eigendommelijke der Grieksche taal hun vreemd was gebleven.

IV. *Oude geschied–, aardrijks–, oudheid– en letterkunde.* De oude geschiedenis was over 't geheel met vlijt beoefend. Bij het onderzoek daarin heeft de Commissie twee leerwijzen opgemerkt, van welke de eene zich bevlijtigd had, om de hoofden der jonge lieden met eene noodelooze hoeveelheid feiten en jaargetallen op te vullen, terwijl de andere de geschiedenis verwerkt had tot eigendom des levens.

Het examen in de oudheidkunde heeft zich bepaald tot die punten, welke in een onmiddellijk verband staat met de geschiedenis. De Romeinsche antiquiteiten waren over 't geheel vrij goed geleerd: de begrippen over de Grieksche instellingen daarentegen, met name over de Atheensche republiek en hare inrigting, waren meestal verkeerd. De Commissie is van oordeel, dat men, door de beoefening der antiquiteiten in een innig verband te brengen met de oude schrijvers zelven, te dezen opzigte gunstiger resultaten zal erlangen.

De meerdere of mindere kennis der mythologie bij de jonge lieden beantwoordde gewoonlijk aan hunne vorderingen in de oude talen. Ook hierbij heeft men zich vastgehouden aan hetzelfde beginsel, dat bij de antiquiteiten gevolgd was; om namelijk de mythologie niet als wetenschap op zich zelve, maar geheel in verband met de oude dichters te behandelen. Ook hier heeft men op den voorgrond gesteld, dat het doel der studie niet zijn moet veelweterij, maar krachtige ontwikkeling.

De vorderingen in de oude aardrijkskunde waren, op loffelijke uitzonderingen na, gering.

Bij het examen in de historia literaria heeft men zich meestal bepaald tot die auteurs, welke de jonge lieden gelezen hadden; en men heeft gemeend, hun het genoegen te moeten onthouden, om eene nuttelooze lijst van jaren en namen van personen en geschriften op te sommen. Sommige jongelieden, die eene goed ingerigte school behoorlijk hadden afgeloopen, en van wie men zeggen kon, dat zij in de oude talen leefden, toonden ook van de geschiedenis der letterkunde juiste begrippen te hebben. Bij de meesten echter bleek het, dat ook hier slechts geheugenwerk verrigt was.

V. *Nieuwe en vaderlandsche geschied– en aardrijkskunde.* Hetgeen onder de voorgaande rubriek gezegd is nopens de verschillende leermethoden, die men bij de examinandi opgemerkt had, is ook op het examen in de nieuwe en vaderlandsche geschiedenis volkomen van toepassing. Ook daarbij werden niet zelden antwoorden gegeven, die in eene opsomming van namen en jaartallen bestonden, en duidelijke blijken droegen dat aan de beoefening der wetenschap alle verstandsontwikkeling vreemd gebleven was. De dorre en voor jonge lieden minder aanlokkelijke vorm van sommige leerboeken schijnt daarvan voor een gedeelte de schuld te dragen. Intusschen meent de Commissie te kunnen verzekeren, dat, in vergelijking met vroegere jaren, er wezenlijke vooruitgang in de beoefening der nieuwere historie heeft plaats gehad. Met name was zulks het geval met de geschiedenis der middeleeuwen, waaromtrent de Commissie des vorigen jaars nog geene zeer verblijdende uitkomsten kon mededeelen; terwijl integendeel op het jongste examen gebleken is, dat vele jongelieden daarin uitstekende vorderingen gemaakt hadden. Ook wat de geschiedenis des Vaderlands betreft, waren de resultaten van het examen vrij voldoende; minder was zulks met de aardrijkskunde het geval, die door velen minder ijverig of alleen in vroegeren leeftijd beoefend was.

VI. *Nederduitsche taal en stijl.* Dezelfde klagten, door vroegere Commissien geuit, over verwaarloozing van de beoefening der moedertaal, moeten

ook thans, en met den meesten nadruk, herhaald worden. De Commissie gelooft niet te veel te zeggen, wanneer zij verklaart, dat, over 't geheel genomen, in geen vak de resultaten minder bevredigend waren. Het is inderdaad onbegrijpelijk, dat jonge lieden, die allen tot den beschaafden stand behooren en eene beschaafde opvoeding genoten hebben, de beoefening der moedertaal zoo weinig ter harte nemen. De meeste opstellen toch leverden de overtuigendste blijken op, dat, zoowel de gronden der taal als de regelen van den Nederduitschen stijl, en zelfs de eerste beginselen der interpunctie, óf van den beginne zeer onvolledig geleerd, óf althans in lateren tijd op eene onverantwoordelijke wijze verwaarloosd waren. Het spreekt van zelf dat ook hier uitzonderingen voorkwamen; doch zij waren zeldzaam. De Commissie acht het een dure pligt de aandacht van het Gouvernement bijzonder op dit in waarheid treurige verschijnsel te vestigen.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 15 October.

TARWE tot vorige prijzen met wat meer handel aan Cons.; verkocht: 130 ℔ bonte Poolsche f 290; 127 ℔ mindere dito f 262; 128 ℔ ger. dito f 256; 130 ℔ Jar. Rijn f 238.

ROGGE prijshoudend met goeden handel: 118 ℔ Gedroogde f 123; 121 ℔ Pruissische f 134; 121 ℔ N. Inl. f 134.

GERST zonder handel.

HAVER ruim prijshoudend: 82 ℔ Jar. Fijne f 93; 89 ℔ puike dito f 112; 90 ℔ N. Dikke f 104; 76 ℔ Voeder f 83.

BOEKWEIT iets hooger: 122 ℔ N. Amersf. f 154; 121 ℔ N. Holst. f 150.

KOOLZAAD: Kromhorn P. vl. 66; O. Norder P. vl. 69; P. vl. 65; Fransch P. vl. 66, P. vl. 67.

LIJNZAAD op de verhoogde prijzen van vorige markt met veel handel: 111, 112 ℔ Siberische f 260; 109, 110 ℔ Archangelsch f 255; 108 ℔ dito f 250; 111, 112 ℔ Petersb. f 270; 109, 110 ℔ dito f 265.

RAAPOLIE: op 6/w. f 45; Vlieg. f 44 à 1/4; in Mei eerstk. f 46; Sept. f 39; Nov. f 44 à 1/2; Dec. f 44 1/4 à 3/4.

LIJNOLIE: op 6/w. f 34 1/4; Vlieg. f 33 1/4.

HENNEPOLIE: op 6/w. f 39.

RAAPKOEKEN f 56 à 60. — LIJNKOEKEN f 7 à 9.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 16. OCTOBER 1849.

Het Nederl. Mudde Tarwe Jarige	van f	0,00	tot	f	8,85.
Het dito dito Tarwe (Nieuwe)	» »	8,10	»	»	8,20.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	» »	4,30	»	»	4,75.
Het dito dito Rogge (Oude)	» »	0,00	»	»	4,55.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» »	0,00	»	»	4,50.
Het dito dito Boekweit	» »	3,75	»	»	4,10.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.				»	0,16.
Een ligt Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.				»	0,16.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.				»	0,25.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.				»	0,23.
Een Nederl. pond Tarwe-meel				»	0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel				»	0,16.
Een dito pond Boter				»	0,60.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	f	0,00	tot	f	1,80.
Het 1000 Eiken Telhout				»	2,60.
Het 1000 Doof Hout				»	2,00.
De kar Spaanders				»	2,85.
De » Struiken				»	2,80.
De 100 Mutsaard				»	3,50.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (15 *October*) was de fondsnotering: Ned. 2 1/2 pCt. 53 7/16, 9/16, 1/2; 3 pCt. 63 1/2, 4 pCt. 83 1/8, 83; O. Ind. Leening 4 pCt. 82 1/2; Belgie 2 1/2 pCt. 46 1/2, 3/8; Spanje Ardoins 10 5/8, 11/16; dito onbep. st. 9 7/8, 10 1/16; 3 pCt. 35 1/4; 3 pCt. Binnenl. à 6/m: 26 11/16, 27, 26 13/16; Coupons Ardoins 7 15/16, 8; Portugezen 5 pCt. 34 1/8, 5/8, 1/4; 4 pCt. 35 1/8, 7/8, 1/4; Rusland 5 pCt. 104 3/8; Idem 1828—29 104 1/4; Certif. 1831-33, 93 7/8; 4 pCt. bij *Stieglitz* 83 1/2, 84; Oostenrijk Metall. 85 3/8, 1/2; Id. 2 1/2 pCt. 43 15/16, 44 1/8; Fr. oblig. 3 pCt. 51 3/4, 7/8, 3/4.

Advertentiën.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.